

IRYNA KHOZHLYO

(DNEPROPIETROWSKI REGIONALNY INSTYTUT ZARZĄDZANIA PAŃSTWOWEGO)

MECHANIZMY PAŃSTWOWEGO ZARZĄDZANIA
REFORMĄ MEDYCZNĄ:
POLSKIE DOŚWIADCZENIE DLA UKRAINY

RAPORT

STRESZCZENIE

W raporcie autorka analizuje mechanizmy zarządzania reformą zdrowia. Analizowane są pozytywne doświadczenia w modernizacji polskiego systemu opieki zdrowotnej. Obecny model zarządzania reformą systemu ochrony zdrowia na Ukrainie to Strategia 2020.

SŁOWA KLUCZOWE

Mechanizmy Zarządzania Państwowego, instytucjonalne zmiany opieki zdrowotnej, polski model reformy medycznej

INFORMACJE O AUTORCE

dr Iryna Khozhlyo
Dniepropietrowski Regionalny Instytut Zarządzania Państwowego
Narodowa Akademia Zarządzania Państwowego przy Prezydencie Ukrainy
e-mail: dneprzdrav@rambler.ru

Stan zdrowia ludności jest głównym priorytetem dla każdego kraju na świecie. Ukraina jako niezależne, demokratyczne, prawne, socjalne państwo w najnowszej historii potrafiła nie tylko zachować sieć leczniczo-profilaktycznych zakładów opieki zdrowotnej, ale i zaczęła w 2010 roku aktywnie przebudowywać narodowy system leczenia odpowiednio do współczesnych światowych wymogów na podstawie wprowadzenia mechanizmu pilotowego projektowania¹.

Pierwsze doświadczenie budowy nowego systemu kierowania w zakresie opieki zdrowotnej okazało się zbyt skomplikowane. Należy przede wszystkim podkreślić, że prowadzone w poszczególnych regionach pilotowe projekty zostały opracowane na poziomie centralnego organu zarządzania, czyli w Ministerstwie Zdrowia Ukrainy, i przekazane do regionów zgodnie z procedurą minimalnej publicznej dyskusji. Obecnie Prezydent Ukrainy Petro Poroszenko zainicjował „Strategię rozwoju Ukrainy 2020”². Celem reform jest osiągnięcie europejskich standardów życia i godnego miejsca Ukrainy w świecie. Zaprezentowana przez prezydenta Ukrainy „Strategia rozwoju Ukrainy 2020” przewiduje realizację sześćdziesięciu reform. Podstawowe z nich to odnowienie władzy i reforma antykorupcyjna, reforma sądowa, decentralizacja i reforma administracji publicznej, deregulacja i rozwój przedsiębiorczości, reforma systemu ochrony porządku prawnego, systemu obrony i bezpieczeństwa narodowego, reforma podatkowa i reforma systemu opieki zdrowotnej. Głównym wskaźnikiem udanej realizacji reformy medycznej w ramach Strategii jest średnia długość życia. W trakcie realizacji reformy medycznej wskaźnik ten powinien wzrosnąć z 71 lat (według danych Banku Światowego, 2013) do 74 lat (wzrost o trzy lata w całym okresie reformowania).

Inicjując przeprowadzenie reformy medycznej w ramach pierwszoplanowych zadań „Strategii rozwoju Ukrainy 2020”, Prezydent Ukrainy podkreśla, że zasadniczym wyróżnikiem nowego modelu zarządzania w zakresie opieki zdrowotnej jest społeczna i solidarna podstawa. Prezydent zainicjował uzgodnienie „Strategii rozwoju Ukrainy” na szczeblu narodowym, co oznacza, że nie jest ona narzucona z góry. Każdy może dołączyć się do jej kształtowania, dodać swoje propozycje. W ten sposób władza demonstruje społeczeństwu obywatelskiemu na Ukrainie, ale także społeczności światowej swoją otwartość i gotowość do dialogu. Polska swego czasu przeszła taką drogę realizacji reform. Najbardziej skomplikowane okazały się reformy sfery społecznej – reforma

¹ O kolejności przeprowadzenia reformy systemu opieki zdrowotnej w obwodach winnickim, dnipro-pietrowskim, donieckim i w mieście Kijowie: Ustawa Ukrainy z dnia 07.07.2011, Nr 3612-VI, [online] <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.

² *Strategia rozwoju Ukrainy 2020*, [online] <http://www.reforms.in.ua/2020>.

edukacji, reforma systemu emerytalnego i reforma systemu opieki zdrowotnej³. Ich skuteczna realizacja możliwa jest dzięki dialogowi społecznemu i wsparciu informacyjnemu. Powodzenie reformy medycznej zależy, jak twierdzą polscy koledzy, od tego, kto jest podmiotem polityki w zakresie opieki zdrowotnej oraz jakie podmioty są odpowiedzialne za stan zdrowia społeczeństwa. Istotny jest problem prywatyzacji placówek służby zdrowia i jej rola w procesach instytucjonalnej przebudowy, określenie dodatkowych (z wyjątkiem budżetowych i ubezpieczeniowych) źródeł finansowania opieki zdrowotnej, analiza celowości natychmiastowego wdrożenia decentralizacji i integracji instytucji medycznych z punktu widzenia przyszłych korzyści ekonomicznych całej branży⁴.

Oznacza to, że realizacja celów rozwojowych nowej Ukrainy (osiągnięcie europejskich standardów życia i wyznaczenie godnego miejsca Ukrainy w świecie) stanowi wyzwanie dla systemu opieki zdrowotnej i wymaga instytucjonalnej przebudowy na wzór systemów medycznych krajów europejskich. Doświadczenia międzynarodowe pokazują, że osiągnięcie sukcesu w przebudowie systemu opieki zdrowotnej wymaga zachowania zasady społecznej odpowiedzialności za realizację przyjętej reformy medycznej. Właśnie dlatego reforma medyczna jako jedna z ośmiu pierwszoplanowych została włączona do nowej strategii w wektorze ruchu „Odpowiedzialność”. Głównym założeniem tej pracy powinna być nowa umowa społeczna między społeczeństwem obywatelskim, władzą i biznesem. Odpowiedzialność władzy mierzy się sukcesem wprowadzenia reform, służbą wobec społeczeństwa ukraińskiego i oddaną pracą zgodnie z zasadami uczciwości, przejrzystości i prostoty. Odpowiedzialność biznesu to wspieranie rozwoju kraju, środowiska biznesu, społeczeństwa, płacenie podatków, inwestycje w gospodarkę narodową, uczciwa konkurencja i odpowiedzialność społeczna. Odpowiedzialność społeczeństwa ukraińskiego to z kolei kontrolowanie władzy oraz organizacja życia odpowiednio do zasad godności i sumiennego wykonywania swojej pracy.

Narodowy model zarządzania reformą medyczną, w przeciwieństwie do zarządzania innymi reformami, ma swoje odrębne cechy, które uwidaczniają się już na drugim poziomie. Pierwszy poziom zarządzania to poziom podejmowania decyzji strategicznych. Jest on reprezentowany przez Narodową Radę Reform, Prezydenta Ukrainy (Przewodniczącego Rady Narodowej), Premiera Ukrainy, Przewodniczącego RNU, Przewodniczącego NBU, Przedstawiciela Doradczej Rady Reform, Gabinet Ministrów (w zależności od zakresu reform), Przewodniczącego Komitetów RNU i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Drugi poziom zarządzania – operacyjna realizacja reform – to obszar

³ *Cztery reformy. Od koncepcji do realizacji*, red. L. Kolarska-Bobińska, tłum. L. Kłubińska, Warszawa 2000.

⁴ *Ibidem*.

kompetencji Komitetu Wykonawczego reform, czyli przedstawicieli prezydenta, rządu, parlamentu i Narodowego Banku Ukrainy. Komitet Wykonawczy na tym poziomie sprawuje bezpośrednie kierownictwo nad wdrażaniem reform przez docelowe zespoły oraz pośrednie kierownictwo przez delegowanie funkcji administracyjnych nowej strukturze. Komitet Wykonawczy zarządza bezpośrednio w następujących dziedzinach: deregulacja i rozwój przedsiębiorczości, reforma podatkowa oraz reformy systemu opieki zdrowotnej. Trzeci poziom to opracowanie i wdrażanie reform. Do systemu zarządzania realizacją innych reform angażują się organizacje pozarządowe, fundacje, agencje rozwoju i wdrożenia reform (Project Management Agency). Jednocześnie zarządzanie wdrażaniem reformy medycznej na tym poziomie realizują Koordynacyjny donorski komitet i donory.

Realizacja społecznych reform na Ukrainie jest złożona, uwzględnia bowiem zarządzanie państwowo-społeczne przy współudziale kolegialnych jednostek kierowania.

MECHANISMS OF STATE MANAGEMENT IN HEALTH REFORM: POLISH EXPERIENCE FOR UKRAINE

The article investigates the mechanisms of management in the implementation of health reform. It analyzes the successful experience in the modernization of the Polish health care system. The current management model of health reform in Ukraine is Strategy 2020.

KEYWORDS

mechanisms of public administration, institutional changes in the health care, Polish model of health reform

BILIOGRAFIA

1. Ustawa Ukrainy z dnia 07.07.2011, Nr 3612-VI, [online] <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. *Strategia rozwoju Ukrainy 2020*, [online] <http://www.reforms.in.ua/2020>.
3. *Cztery reformy. Od koncepcji do realizacji*, red. L. Kolarska-Bobińska, tłum. L. Kluńska, Warszawa 2000.